

Komentarji

retornimi mlini — butle-
garstvom . . .

je bila prohibicija poka-
zadno jesen in je prišla
boda pitja" v Ameriki (ne
god), so prenehala poročila
butlegarjih. Na splošno so
bili, da je bilo s prohibicijo
pokopano tudi butlegar-
Vesti, ki so prišle v jav-
znje dni, so pokazale, da
res; butlegarska obrt še
in dobro živi ne samo v su-
krajih, temveč tudi v naj-
rejših mestih kot je Chica-

Izjalovljena vstaja v Nem-
čiji; 200 postreljenih

Hitler je z železno pestjo strl revolto reakcionarnih naci-
jev in monarhistov. Bivši kancelar gen. Schleicher
ustreljen; stotnik Roehm, vrhovni poveljnik udarni-
kov, tudi eksekutiran. Papi in sin bivšega cesarja
aretirana.

Volebiznis ne vidi
nevarnosti v NRA

Industrijski baroni hočejo, da
NRA ostane, toda kontrola
mora priti v njihove roke

Washington, D. C.—Na se-
stanku, ki se je nedavno vršil v
tem mestu in katerega se je ude-
ležilo 35 vodilnih industrijev, so
se slišala mnenja, da NRA ni ne-
varna njihovim interesom, toda
delati morajo tako, da bodo v
bodoče kontrolirali vse njene
aktivnosti.

Na konferenco so prišli vsi
prejšnji in sedanji člani indu-
strijskega svetovalega odbora
NRA—reprezentantje mogočnih
koncernov kakor U. S. Steel,
Standard Oil Co. in General Mo-
tors. Izvzemši administratorja
NRA Johnsona ni imel dostopa
na konferenco noben "zunanje."
Johnson se je udeležil na pova-
bilo, toda govoril je z zastopniki
velebiznisa za zaprtimi vrati.
Pozneje so magnetje objavili re-
solucijo, v kateri so poudarili
svoje zaupanje v generala John-
sona.

Nekateri detajli programa, ki
so ga magnetje sprejeli na svo-
jem sestanku, so vseeno prišli v
javnost. Iz teh je razvidno, da
velebiznis zahteva stopnjevalno
ukinjenje vseh vladnih aktivno-
sti v zvezi z NRA. Edina vloga,
ki naj bi ostala v rokah vlad-
e, naj bi bilo omejeno nadzor-
stvo.

Izvedlo se je, da diskuzija
glede točke 7-a zakona gospo-
darske obnove, ki se nanaša na
kolektivno pogajanje in pravico
do organiziranja delavcev v svo-
jih unijah, ni bila na dnevnem
redu konference. Značilna s
tem v zvezi pa je izjava, ki jo je
podal po končani konferenci
Henry I. Harriman, predsednik
Ameriške trgovske zbornice.
Harriman naglašja v svoji izjavi,
da imajo delodajalci "legalno
pravo" odkloniti delo član-
om delavskih unij.

Ta in druge izjave, ki so jih
v zadnjih tednih podali vodilni
reprezentantje ameriškega vele-
biznisa, pomenijo, da lastniki in-
dustrijskih ne priznavajo delavcem
nikakih pravic. Točka 7-a obno-
vitvenega zakona jih prav nič ne
vzmirja, ker vedo, da jo bodo
lahko tudi v bodoče kršili, ne da
bi jim vlada stopila na prste,
kakor doslej.

Roosevelt spet udaril po
kritikih "new deala"

V govoru v radio je dejal, da
"new deal" ni ne rdeč niti hit-
lerjevski

Washington, D. C.—Predsed-
nik Roosevelt je zadnji četrtak
zvečer v svojem govoru v radio
povedal milijonom poslušalcev
po vsej republiki, da njegov
"new deal" ni radikalen in ne
prinaša nobene nevarnosti indi-
vidualni svobodi in privatni ini-
ciativi. "Bela hiša ni ne boljši-
ševski Kremlj niti palača Pots-
dam v Berlinu," je rekel. Nje-
gov program je čisto ameriški.
Predsednik se je oziral le na kri-
tike v reakcionarni opoziciji—
"preroke neareč, dvomeče Toma-
že, nevskečne samoiskalce in teo-
retične torije" kakor jih je ime-
noval—vse druge je ignoriral.
Rekel je, da NRA ne ovira nobe-
nih svobodščin in zagovarjal je
svoj možganski trust.

Roosevelt ni v tem govoru na-
povedal nobenega novega načr-
ta, dejal pa je, da v prihodnjem
kongresu je na vrsti socialno za-
konodajstvo.

Hitlerjeva 'bombna
ofenziva v Avstriji

Dollfuss pa zapira ne le hitler-
jevce, temveč tudi socialiste

Dunaj, 30. jun.—Velika bomb-
na ofenziva avstrijskih nacijev
proti režimu diktatorja Dollfusa,
ki se je začela na dan oblet-
nice sarajevskega atentata, se
nadaljuje. Dinamitne bombe
eksplodirajo na vseh važnih že-
lezniških točkah, v javnih pos-
lopih in v domovih hajmverov-
skih ter ostalih klerofašističnih
voditeljev.

Železniški promet je ustavl-
jen, ko so razstrelbe demolirale
proge pri Voceklabruku, Juden-
burgu in Brucku na Stajerskem
in pri Lehrmosu in Ehrwaldu na
Tirolskem. Vlak, v katerem se
je vozil francoski zunanji mini-
ster Barthou, vračajoč se z Bal-
kana, je srečno ušel nekaj mi-
nut prej predno je razstrelba
raztrgala progo.

Policijski načelnik v Gradcu
je umrl za ranami, ki jih je do-
bil v spopadu s pristaši Hitler-
ja. V Gradcu je bil tudi spopad
med vojniki in hajmverovci in
več mož je bilo ranjenih. Voja-
ki so napadli stan Heimwehra in
raztrgali Dollfussovo in Star-
hemborgovo sliko, dočim so iz
množice odmevali kliči: "Heil
Hitler!"

V Inomostu na Tirolskem je
dinamit raznesel kavarno zraven
državne tiskarne in deloma podr-
til tiskarno. V Ruetzu in
Achenstu sta bili dinamitirani
elektrarni, prav tako v Muehl-
auu.

Večje število hitlerjevcev in
socialistov je bilo aretiranih.

Jeklarske stavke ne bo;
vladni odbor imenovan

Roosevelt imenoval tri razsodni-
ke, ko sta sporni stranki pri-
stali na to. Odbor imenovan
tudi za poravnanje pristaniš-
ne stavke

Washington, D. C.—Predsed-
nik Roosevelt je zadnji četrtak
naznanil, da sta organizaciji je-
klarskih delavcev in jeklarskih
podjetnikov obvestili departman-
ta za delo, da sprejmeta odlok
vladnega razsodišča z ozirom na
spor v jeklarskih industriji.
Roosevelt je nato imenoval tri
člane v federalni razsodiščni od-
bor na podlagi kongresnega skle-
pa glede industrijskih sporov.

Imenovani so: James Mullen-
bach iz Chicaga; Walter P. Sta-
cey, član državnega vrhovnega
sodišča v North Carolini; Henry
E. Willey, upokojeni podadmiral.

Ta odbor ima moč, da preiše
vse sporne zadeve v jeklarski
industriji, ki se nanašajo na de-
lavsko točko 7-A zakona NIRA
in reši te zadeve. Ima tudi ob-
last, da odredi in vodi volitve de-
lavskih zastopnikov za kolektiv-
no pogajanje.

Dan poprej je Roosevelt ime-
noval tak odbor za izravnanje
spora v pristaniščih na pacifi-
nem obrežju. V tem odboru je
tudi katoliški škof Hanna v San
Franciscu.

Hitler se je spet "pogibal"
s papežem

Berlin, 30. jun.—Iz zaneslj-
vih virov se doznava, da je bila
konferenca med zastopniki Hit-
lerjevega režima in Vatikana
zaključena z novim paktom, na
temelju katerega se bodo kato-
liške mladinske organizacije pre-
levile v "akofijske vzgojne druž-
be" in bodo opustile vse fizično-
kulturne in napol vojaške aktiv-
nosti.

Ena najstarejših francoskih
bank zaprla vrata

Pariz, 30. jun.—Banka Villa v
Millauu, ki je bila ustanovljena
leta 1818, je večer zaprla vrata.
Imela je 32 podružnic.

raznimi aparati, ki avtomatično
rekordirajo vse potrebne znan-
stvene podatke.

Velika delavska zmaga
v Milwaukeeju!

Elektrarska družba se je podala, ko so delavci ustavili
električni tok in ko se je javno mnenje, krepko pod-
prto z delavskim stališčem mestne socialistične upra-
ve, obrnilo proti njej. Družba podpisala sporazum
s tremi unijami Ameriške delavske federacije

Zaro aga, 160-letnj Tu-
rok, umrl v Carigradu

Njegov življenjepis se čita kakor
starodavna pravljica

Istanbul, 30. jun.—Zaro aga,
star 160 let, najstarejši človek
v Turčiji, je večer umrl v bol-
nišnici v Istanbulu (Carigradu).
Bolan je bil več tednov. Zdrav-
niki pravijo, da ga je ubila živ-
na razburjenost, ki je izvirala iz
dejstva, da ljudje niso hoteli ver-
jeti starcu, da je res toliko star
in so imeli število njegovih let
za šalo.

Zaro aga je vedno nosil pri
sebi dokaz svoje starosti. Bil je
to star turški dokument, v ka-
terem je stalo, da je bil Zaro ro-
jen po turškem štetju leta 1191,
kar je po našem štetju leta
1774.

Njegov življenjepis se čita ka-
kor kakšna pustolovska pravljica.
Mož je bil izredno močan in
železne konstitucije. Od mladih
let je delal v tovarni za smod-
nik in to delo je pustil, ko je bil
že čez sto let star. Bil je v več
vojnah in šestkrat je bil ranjen.
Ko mu je bilo 103 let, je šel
prostovoljno v turško armado in
bojeval se je z Bolgari pri Plev-
ni; v tej vojni je nosil topove
na rami čez hribe, ko jih konji
niso mogli več voziti. Vrnivši
se iz vojne je spet delal dnevno,
dokler ni dosegel starosti 136 let.
Ko je dosegel 150 let starosti, je
poskusil s letalstvom. Tedaj so
ga pregovorili, da je šel po sve-
tu. Leta 1930 je prišel v New
York in na ulici Broadway ga je
avto povozil, toda mož je ozdrav-
el. Iz Amerike je šel v Angli-
jo in tam so ga kazali v cirku-
su. Na neprestano zahtevo svo-
je žene se je končno vrnil do-
mov.

Zaro aga je imel vsega skupaj
enajst žen in bil je oče 36 otro-
kom. Zadnjič je bil oče, ko je
bil 96 let star in na to je bil
silno ponosen.

Vlada noče ložiti uporne-
ga delodajalca

Justični department "nima do-
kazov proti Harriman Hosiery
Mills

Washington, D. C. Justični
tajnik Cummings je odklonil fe-
deralno sodniško postopanje
proti Harriman Hosiery Mills,
nagajavarski tvrdki v Harrima-
nu, Tenn. ki je zadnji teden za-
prla tovarno in vrzla 650 delav-
cev na cesto iz jeze, ker ji je
industrijski administrator John-
son odzvel plavega orla zaradi
kršenja delavske točke indu-
strijskega zakona. Družba noče
priznati unijskih predstavnikov
za kolektivno pogajanje. Justič-
ni tajnik pravi, da "nima dovolj
dokazov" za tožbo na drugi
strani pa vlada imela dovolj
dokazov za odvzete orla.

Aleksander noče priznati
sovjetov

Belgrad, 30. jun. Vse kaže,
da bo Jugoslavija vsaj za nedo-
ločen čas ostala zunaj male en-
tente glede priznanja Sovjetske
unije. Čehoslovakija in Rumu-
nija sta že formalno priznali
sovjete. Francoski zunanji mi-
nister Barthou, ki se je zadnje
dni mudil v Belgradu, ni mogel
pregovoriti kralja Aleksandra,
da bi pristal na takojšnje pri-
znanje. Aleksander je bilje re-
kel, da "čas še ni ugoden" za ta
korak.

Veliki izgredi v Franciji na
dnevnem redu

Nice, Francija, 30. jun. Več
ko sto oseb je bilo ranjenih in
čez sto aretiranih v spopadu
med več tisoč komunisti in so-
cialisti na eni strani ter rojal-
isti-fašisti na drugi v tem naj-
lepšem letovisnem francoskem
mestu.

Predsednik Hindenburg resno
bolan

Berlin, 30. jun.—Predsednik
Hindenburg, ki je 86 let star, je
resno bolan. Splošno mnenje v
Nemčiji je, da so njegovi dnevi
štet.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Narodnina: za Zdravne drzave (liven Chi-
cago) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 na po-
l leta, \$1.50 na tretji leta, za Chicago in Clevel-
and \$7.50 na leto, \$4.75 na pol leta; za ino-
stranstvo \$9.00.
Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$6.00 per year,
Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi se ne
vraščajo.
Advertising rates on agreement.—Manu-
scripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik s tlatom:

PROSVETA

2657-58 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Domač drobiž

Obiski razstave

Chicago.—Svetovno razstavo
in urad SNPJ so obiskali: John
in Mary Kallinger, Willard, Wis.

Vlak ubil rojaka

Porterville, Cal.—Dne 19. jun.
je vlak smrtno povozil Matta
Jacksona (Jakšo), ko je hotel
prevoziti progo z avtostrukom.
Star je bil 45 let in doma iz Kala
pri Semiču v Beli Krajini. V
Ameriki je bil 30 let in tu zapu-
šča ženo in dva otroka.

Novi grobovi

Milwaukee.—Tu je umrl Egi-
dij Senk. Zadel ga je kap.
Doma je bil iz Dravelj pri Ljub-
ljani in star 66 let. V Ameriki
je bil 26 let in v starem kraju
zapušča družino.

Porterville, Cal.—Tu je umrl
Frank Stefančič, star 42 let. Bo-
lehal je leto dni na vodenici.

Druge nesreče

Waukegan, Ill.—Pred kratkim
je padel pod vlak 29-letni John
Koprivec. Kolesa vlaka so mu
odrezala nogo in ker ni bilo hitre
pomoči, je izkrevnel in umrl med
potjo v bolnišnico.

Geneva, O.—Pred nekaj dnevi
se je med pranjem obleke popar-
ila z vrelo vodo 18-letna Ida
Cugelj, hči slovenskega farmar-
ja. Odpeljali so jo v bolnišnico.

Samomor pionirja

Sharon, Pa.—Pred nekaj dne-
vi so našli Franka Vodenčarja,
starega 64 let in doma od Črno-
mlja, obešenega v kleti njegove-
ga stanovanja. Bil je član dru-
štva št. 31 SNPJ. V Ameriki je
bil 34 let, ves čas v Sharonu,
kjer zapušča ženo, pet sinov in
eno hčer. Kaj je starega pionir-
ja gnalo v smrt, je še tajnost.

Calumetske novice

Calumet, Mich.—Na Lauriumu
je umrl 21-letni mladenič George
Majerle, rojen tu. Zapušča ma-
ter, očima Stručlja, pet bratov
in štiri sestre.—Poročili so se:
Jos. Zunic iz Newtona in Mary
Shaltz, učiteljica in hči Pavla
Shaltza iz Sedme ulice; Frank
Štukul iz Yellow Jacketa in
Katherine Antella iz Hancocka.
—Slednji Milwaukee so zadnje
dni obiskali Calumet: Rudolf
Pečaver, Jos. Majerle, Tony Ber-
bec in Charles Pogorelnik.—
Ferdinand Češarek je odpotoval
v West Point, N. Y., kjer bo
stopil v ondoto vojaško akade-
mijo.

Smrtina kosa v starem kraju

Cleveland.—Johana Sajin, Gar-
retsville, O., je prejela žalostno
vest, da je v Knežaku na No-
transkem umrl njen brat Ed-
vard Česnik, samec, star 45 let.
V Ameriki zapušča dva brata in
sestro.—Helena Perdan je bila
obveščena, da je v Smartnem pri
Litiji dne 12. junija umrl njen
oče Franc Blanič, sodni oficial, v
starosti 80 let. V Ameriki za-
pušča dve hčeri.

Milwaukee.—Louis Novak je
prejel žalostno vest, da je v Mo-
zirkju v Savinjski dolini na Sta-
jerskem umrl njegov oče Pavel
Novak v starosti 82 let. Svoj
čas je bil tu in dobro poznan.

Deportiran po 20 letih

Milwaukee.—Anton Barbič, ki
je jugoslovanski državljan, je bil
že leta 1914 obsojen na deporta-
cijo, ko je prejel zaporno kazen
zaradi vloma. Ker pa je takrat
izbruhnila svetovna vojna, se de-
portacija ni mogla izvršiti. To
priliko je Barbič izkoristil in izgi-
nil. Po mnogih letih, ko je mi-
slil, da je njegova zadeva že po-
zabljena, se je vrnil v Milwau-
kee, toda prišli so ga in zdaj ga
posiljejo v Jugoslavijo.

Nova avstrijska ustava

Nova (avstrijska) ustava je treba
le pozdraviti!—(Slovenec, 5. maja).

Ke je Dollfuss postal avstrijski
kancelar, je prisegel, da bo
spoštoval republikansko ustavo,
ki je jamčila avstrijskemu ljud-
stvu politično svobodo in mu da-
jala pravico, da samo po svojih
svobodno izvoljenih poslancih in
s splošnim ljudskim glasova-
njem odloča o usodi svoje drže-
ve. Prisega ga pa ni ovirala,
da bi ne bil že meseca marca
lankega leta pod neresno pre-
tvezo, da je parlament zaradi
odstopa predsedstva postal ne-
spособen za delo, izglasal repu-
blikansko ustavo in uvedel v dru-
bi s knezom Starhemborgom
svojo lastno diktaturo.

Uvedbo diktature je navidez
utemeljeval z zakonom o voj-
nem gospodarstvu iz leta 1917.
Ta zakon, ki je bil izdan sredi
vojne, je dajal vladi pooblastilo,
da sme, dokler trajajo izredne
vojne razmere, izdati potrebne
odredbe za pospeševanje in
obnavljanje gospodarstva in
prekrobovanje prebivalstva iz
življenjskih in drugih potrebni-
stmi. Na podlagi tega zakona
je tedanja cesarska vlada izda-
jala različne ukrepe glede apro-
vizacije, glede slakornih kart,
glede krme za živino, glede o-
skrbovanja industrije s sirovi-
nami in sileno. Veljavnost tega
zakona je bila omejena samo za
čas vojnih razmer. Vojna se
je končala l. 1918 in je s kon-
cem vojne ta zakon izgubil svoj
zmysel. Vendar pa ta zakon
nikoli ni bil izrečno razveljav-
ljen in tako se ga je Dollfuss
poslužil, da je z njim "pravno"
utemeljil svojo samovlado.

Kakor se je izkazalo, je bil
glavni namen njegove vlade, da
odstrani republikansko ustavo v
Avstriji. Že na avstrijskem
katoliškem shodu, ki se je vršil
v jeseni lanskega leta, je Doll-
fuss v svojem govoru napovedal,
da je najvažnejša naloga njego-
ve vlade, dati Avstriji novo u-
stavo, ki bo temeljila na stano-
vski podlagi po načelih pape-
ževe okrožnice Quadragesimo
anno. Tej njegovi nakani pa
je stala nasproti močna avstrijska
socialna demokracija, ki je
bila edina odkrita zaščitenca do-
tedanje ljudske ustave. Treba
je torej bilo njo spraviti s pota.
Ker je Dollfuss imel na razpo-
lago vso organizirano in moder-
no oboroženo vojaško, orožniško
in policijsko moč, je lahko ri-
skiral, da je izval socialistični
Schutzbund, ki je v svojem pra-
vičnem boju za obrambo zako-
nite ustave in ljudskih pravic v
teh okoliščinah moral podleči.
Tako si je Dollfuss s topovi in
strojnimi preko zaprisežene
ustave odprl pot k novi ureditvi
države na stanovski in katoliški
podlagi.

Novo ustavo je napovedal že
za letošnjo veliko noč. "Vsta-
jenče Avstrije" je hotel simbo-
lično združiti s praznikom vsta-
jenja. Pa se je nekaj zateknilo
in tako je nova ustava, ki jo je
krojila Dollfussova vlada na
svojih zaupnih sejah, ne da bi
bila kakorkoli vprašala avstrijsko
ljudstvo, prišla na dan šele
1. maja. Da bi novi, s krvjo
krščen ustavi dal videz legalno-
sti, je Dollfuss sedaj, kljub te-
mu, da ni bilo predsedstva, skli-
kal Nationalrat. Seja National-
rata sicer niti po prvotnem
mnenju njegovih hišnih juristov
ni bila sklepna, ker se je ni
udeležila niti polovica poslan-
cev. Vsa ta komedija novi usta-
vi ni mogla dati značaja legal-
nosti in je ves njegov postopek
samo pohujšal vse tiste, ki mi-
slijo, da je pravica eno in sila
druga.

Oglejmo si sedaj, kakšna je
nova ustava na stanovski in ka-
toliški podlagi.

Enciklika Quadragesimo an-
no je zelo splošna in ne daje
jasne slike, kako naj bi bila or-
ganizirana prava stanovska in
katoliška država. To podrobno
delo prepušča katoliškim držav-
nikom. Dollfuss, dr. Ender,
Starhemborg in njih ustavni
eksperti so gotovo katoliški dr-
žavniki, saj so ponovno izjavili,
da bodo uredili Avstrijo po na-
čelih enciklike. Za nasvete in
pomoč jim je bila na razpolago
tudi dunajska nunciatura. Tu-
di sam papež je takoj, čim je

bila ustava razglašena, poslal
avstrijskemu narodu svoj po-
seben blagoslov. Ne more torej
biti dvoma, da je nova ustava
prvi vzgled državne ureditve
na pravi katoliški podlagi.

To dokazujejo vse njene od-
redbe. Prejšnja ljudska ustava
je temeljila na nekatoliškem na-
čelu, da vse pravo in vsa oblast
izhaja iz ljudstva. Po katoliškem
načelu izvira vsa oblast od Bo-
ga. To načelo je sprejeto že v
uvodni stavki nove ustave, ki se
glasi: V imenu Boga vsemogoč-
nega, od katerega izhaja vse
pravo, se daje avstrijskemu na-
rodu ta ustava.

Po prejšnji ustavi je bila Av-
strija demokratična republika.
Nova ustava je ime republika
sploh izbrisala. Uvedla je zo-
pet črnotumenega dvoglavega
Habsburškega orla in je črtala
določbo, da so Habsburžani za
vedno izgnani iz Avstrije in da
je imovina Habsburške hiše za-
plenjena v prid avstrijski re-
publiki. Avstrija po novi usta-
vi ni več republika. Tudi še ni
monarhija, vendar so Habsbur-
žanom vrata zopet odprta.

Glede državljskih pravic je
v novi ustavi določeno, da so
vse te pravice omejene z zaka-
nom in da se morejo tudi popol-
noma odvzeti. Niti enakost
pred zakonom ni več brezpogoj-
no zagotovljena. Nasprotno. No-
va ustava izrecno razlikuje ta-
korekoč dva razreda državlja-
nov, namreč patrijotične, ali ka-
kor se v sedanjem avstrijskem
jeziku pravi, domovini zveste
državljanke in nepatrijotične dr-
žavljanke. Slednjim odreja nova
ustava vsako politično pravico.
Samo "domovini zvesti" držav-
ljani lahko dobijo javno službo
in lahko vrše politične funkcije
županov, članov deželnih zborov
in drugih javnih zastopov. Ni
pa nobenega merila, kdo je do-
movini zvest in kdo je proti-
državen element in bo o tem pač
odločala vlada po svoji volji.

Prav posebno je okrnjena
svoboda tiska. Zopet se dopu-
šča uvedba predcenzure. Niti
znanost in znanstveno razisko-
vanje ni več popolnoma svobod-
no, temveč je omejeno po dol-
žnosti javnega urada. Ker so
vseučilišča državne ustanove in
profesorji državni uradniki, bo
svoboda znanosti odvisna od in-
teresov državnega režima.

Katoliški značaj ustave je
poudarjen zlasti tudi s tem, da
je katoliški cerkvi priznana
prvenstvo in da so določbe kon-
kordata sprejete v ustavo kot
nje bistven del.

Vse politične pravice ljudstva
so odpravljene. Nikakih voli-
tev ni več. Člani zvezne skup-
ščine, državnega sveta, kultur-
nega sveta, stanovskega sveta,
deželnega sveta, člani deželnih
zborov in vseh drugih javnih
zastopov bodo imenovani bodisi
direktno od vlade ali pa pod
njegovim vplivom. Ljudstvo nima
niti v občini več splošne volilne
pravice in bodo tudi župani mo-
rali biti potrjeni od okrajnih
glavarjev. Tudi zakonodajna
pravica pripada vladi. Edino
vlada sestavlja zakonske pred-
loge in jih sme zvezni zbor sa-
mo brez debate ali sprejeti ali
odkloniti, ne pa jih spreminjati.
Vlada pa sme tudi zvezni zbor

razpustiti, ako ne sledi njeni po-
litiki. Kakor stvari stoji, je se-
danja ustava kakor nalašč pri-
krojena za kancelarja Dollfussa
in podkancelarja Starhemborga,
ki bosta pod krinko nove ustave
skušala diktatorično vladati ne
samo v državi, temveč tudi v de-
želah in občinah.

Tudi deželne avtonomije ni
več. Vsaka diktatorična država
je centralistična in tako je tudi
Avstrija po novi ustavi centra-
listična, čeprav je na viden in po
imeni zvezna država. Deželni
glavarji se ne volijo, ampak jih
imenjuje vlada. Tudi deželni za-
koni veljajo samo, če jih potrdi
zvezni kancelar. Vsi deželni u-
radniki so državni uradniki. De-
žlam je ostalo samo še ime in
pa spomin na nekdanjo avtono-
mijo.

Razen tega so predvidene po-
sebe zasilne določbe, po kate-
rih sme vlada sama, ne da bi
vprašala zvezni zbor za mne-
nje, izpreminjati stare in izda-
jati nove zakone. S pomočjo
zveznega predsednika pa sme
celo sama izpreminjati ustavo.

Skratka: Vse ljudske pravice
so odpravljene ali skoro popol-
noma okrnjene. Vsako odloča-
nje ljudstva ali vplivanje na
vlado je izključeno. Pri tem po-
ložajo je samo prav, da se je
črtala določba, da je Avstrija
demokratična republika.

Poglejmo še, kako so Dollfuss
in njegovi katoliški državniki
rešili vprašanje stanovske dr-
žave.

Stanovska država je danes
moda. Je čudežno zdravilo, ki
naj bi izlečilo gospodarsko kri-
zo, premagalo razredni boj in
vpeljalo harmonijo in slogo
med ljudmi in stanovi, in zlasti
med delodajalci in proletarija-
tom. O stanovski državi se je
nafantazirala in napisala doslej
že cela skladišnica knjig, bro-
šur in člankov. Križ je v tem,
da niti dva stanovska proroka
nista istih misli. Vse govore-
nje, o stanovski državi je tako
nejasno, da baš ta nejasnost za-
peljuje ljudi, da pričakujejo od
stanovske države odrešenja. E-
no pa je gotovo, da namreč tisti
redki ljudje, ki si pod tem sploh
kaj predstavljajo, mislijo s sta-
novsko državo premostiti tisti
prepadi, ki v kapitalističnem
gospodarstvu obstoji med kapi-
talizmom in med proletarijatom,
in sicer na ta način, da bi enot-
nost in solidarnost proletarija-
ta razbili in razkosali na več
delov s posebnim stanovskim vi-
deom in s različnimi ali celo
nasprotnimi interesi. Namesto
razrednega nasprotstva, uteme-
ljenega v gospodarski strukturi,
naj bi stopilo več stanovskih
nasprotstev čisto sebičnega in v
grdem pomenu besede materia-
lističnega značaja. Ljudje niso
angeli. Taki stanovi bi se med
seboj zagrizli, če bi se smeli.

Stanovska država se sploh da
misliti samo v avtokratičnem
režimu, ki s silo drži stanove na
uzdi. Lahko se reče: kdor je
premišljeno in ne samo iz ne-
umnosti zagovornik stanovske
države, ta je nasprotnik ljudske
svobode in enotnosti in solidar-
nosti delavskega razreda.

Stanovska država se doslej
še vedno giblje v kraljestvu fan-
tazije. V Italiji ustanavljajo
stanovsko državo že 8 let in so
sedaj iztuhali, da bodi v državi
22 stanov. En stan izmed teh

22tih naj bi tvorili tiskarska
in papirniška industrija skupno.
Kako pa se tiskarska in papir-
nata industrija gledata med se-
boj, smo videli pred letom dni,
ko so naši tiskarji in tipografi
izdali hud protest proti papirni
industriji.

Ker je Dollfuss napovedal, da
bo dal državi stanovsko ustavo,
in sicer celo na krščanski pod-
lagi, je bila radovednost velika,
kakšna bo ta stanovska država.
Vsi, ki so bili radovedni, so
sedaj zelo razočarani. V novi
ustavi namreč o stanovski ure-
ditvi ni najti drugega, kakor da
bodo stanovi imeli nekako sa-
moupravo in potem stanovske
zbornice tudi neki vpliv na za-
konodajo. Razen tega se v u-
stavi predvideva 7 glavnih stan-
ov, namreč kmetijstvo, indu-
strija, obrt, trgovina, denarno
gospodarstvo, svobodni poklici
in javna služba. Vse drugo pa,
— obljubuje ustava bo odredil
poseben zakon, ki pa bo šele iz-
šel. — Radovedneži bodo torej
moral še potrpeti in nekaj ča-
sa še počakati na stanovsko
državo.

Iz tega pregleda je razvidno,
da se z novo ustavo uvaža v
Avstriji nekaj avtokratičen re-
žim, da je uničena deželna in
občinska samouprava in da je
avstrijsko ljudstvo oropano svo-
je politične svobode in svojih
državljskih pravic.

Zelo je dvomljivo, ali se bo ta
ustava sploh mogla uveljaviti.
Gotovo pa je, da se trajno ne bo
mogla držati. Dr. Ender, ki ve-
lja za nje redaktorja, je mne-
nja, da jo bo treba še temeljito
preurediti, bodisi v celoti ali pa
vsaj deloma. On sam zelo resi-
gnirano izjavlja: Kakršnokoli
usodo je gospod Bog namenil
novi ustavi: njegova volja naj
se zgodi!

S. P.

KOMU PRIPADAJO
HEMOROIDI?

Razširjenost boleznih zlate žile

Na zadnji seji dunajske
Zdravniške družbe je imel neki
znani kirurg predavanje o bi-
stvu in zdravljenju hemoroida-
lne bolezni, pri čemer jo je pri-
merjal s krčnimi žilami. Po
njegovim mnenju so tudi otekle-
ne v debelem črevu in tako zva-
na "fissura ani" posledica vnetja
in gnojenja v odvodnicah.

V vseh teh primerih so se do-
bro obnesle injekcije s kininom,
ki imajo med vsemi zdravilnimi
načini to prednost, da človeka
ne motijo pri izvrševanju po-
klica. V diskusiji k temu pre-
davanju je neki internist dejal,
da "pridajo hemoroidi danes
prav za prav internistu," dočim
je oteklina v debelem črevu brez
zavisti prepuščati kirurgom. Na-
to se je oglašil neki kirurg, ki
je tudi heromoido reklamiral za
kirurge, dokler ne bo podan do-
kaz, da se bolezen po nekrvavih
zdravilnih metodah ne ponavlja
več. Spor je rešil neki tretji
dovtipni kirurg, ki je dejal,
da pripadajo hemoroidi prav za
prav pacientom in glavno je, da
jih tem na ta ali oni način za-
vselej odpravimo, tudi če teori-
je še niso dovolj pojasnjene.
Kako razširjena je ta huda bo-
lezen, pa je razvidno iz tega, da
cenijo samo za Dunaj število
hemoroidnikov na 300 tisoč
oseb.

Milwaški župan Hoan
polognil za stavke

Ostro je zavrnil pred-
elektrarske družbe in
vedal, da je družba sa-
govorna za nemire in
škodo

Milwaukee, Wis.—Župan
niel W. Hoan, socialist, je
dan stavke odprto izjavil,
je na strani stavkajočih
ščencev pri elektrarski
Hoan je prejel pismo od
sednika družbe S. B. Wa-
je pisal, da bo mesto od-
za vso škodo, ki jo stavi
izgredniki store elektrar-
zovom.

Hoan je odgovoril Way-
deče in svoj odgovor tak-
javil:
"Obvestili ste me, da bo
družba držala mesto Milw-
odgovorno za škodo na
lastniki in za posledice
uslužbencev v stavkovnih
dih. Jaz pa vas obveš-
obenem vaš najmočnejši
da ste vi in vaša družba
odgovorni za izgrede, ki so
zali dobro ime našega me-
sta."

"Vaše stališče napram
delavcem, našemu ljudstvu
šemu mestu in naši de-
vladi je arogantnejše kak-
terege drugega vladarja
tu. Izza kralja Georgeja
Angliji ni se še nihče dru-
rogal Ameriki. Niste se
pokoriti umestnim za-
predstavnikom federalne
stric Sam je bil prisiljen
vam plavega orla.

"Zdaj žanjete, kar ste p-
S tem, da ste svoje učeno
ve opremili z žičnimi m-
in jih spremenili v kle-
izvršili čin očitnega vabil-
silju."

Podzemne aktivnosti
nemških socialistov

Socialistična propaganda
renju vzemirja Hi-
režim

Aachen.—(TIS)—Poroc-
skusa socialdemokratska
ka oživetiti in reorganizira-
je krajevne postavke v
nju, silno vzemirjajo Hi-
režim in nacijsko časopis-
kar je Hitler zatrl socia-
stranko, se socialistična
ganda širi pod zemljo. N-
časopisje je pred kratkim
čalo, da je tajna policija
gi preiskavi odkrila "zarot-
aktivnosti in aretirala ve-
rotnikov."

Informacije, ki jih je
časopisna agencija TIS, se
da je bilo aretiranih 76
stičnih agitatorjev. O
"zarote" je bilo delo
provokaterjev, toda trdit-
cije, da je z aretacijami
torjev korenito iztrebila
stično podzemsko propa-
so pretirane. Ta propaga-
nadljuje in vesti v na-
časopisja kažejo, da v
jeva diktatura v njej vel-
varnost. Vrgla se je na
jo zatre, a znamenja so n-
ku, da ne bo uspeša klju-
rizmu, ki ga izvaja pro-
sprotnikom nacijskega re-

Roosevelt se zavzema
za gozdni pas, ki naj ustavi

Washington, D. C.—Pre-
nik Roosevelt se bavi z na-
ustvaritve ogromnega go-
pasa, ki bi se vlekla čez
del Združenih držav od
do Teksasa in dajal dovo-
ge za neprestano formir-
lakov in deževja. Ta go-
sto milij širok in 1300 mi-
Vlekel bi se po državah Se-
in Južna Dakota. Neh-
Kansas in Oklahoma. P-
bi stal 75 milijonov dolar-

Največji živalski park
v Chicago

Chicago.—Nov živalski
o katerem pravijo, da je na
na svetu, je bil odprt l.
v predmestju Brookfielda
padni strani. Zverj, ptici
ščarice iz vseh krajev sve-
do tu živijo kakor doma.
tornih brigah, na pečin-
drevju brez kletk. Ljudje
bodo opazovali izja varne

Poroka v Milwaukee
Milwaukee.—Zadnje de-
bila tu poročena Frank
monič in Ann Altenberg

Demonstracije proti hitlerizmu, ki so pozdravile Hitlerjevega
New Yorku.

(Istina poročila iz Jugoslavije.)

Japonske dijakinje iz glasbene akademije v Tokiju so bile pozvane, da si ogledajo najnovejši koncert, ki ga je na kolesu dala zanimanja za to reč.

Tujerodec, ki čita zgodovino

Pravi, da je nevesta še živa. Zelenil se je tudi na Danskem in

desertiral je iz tujske legije v Franciji

New York.—Newyorška policija je zadnje dni prejela poročilo dunajske policije o zaslišanju Ivana Podržaja, slovenskega Don Juana, ki se je ženin po vsem svetu z bogatimi ženskami. Podržaj je dunajski policiji priznal, da mu je njegova ameriška žena Agnes Tufverson, bogata 42-letna odvetnica, dala \$32,500 v gotovini in vrednostnih papirjih. Ta denar mu je pa dala s pogojem, da ga vloži v nova podjetja v Jugoslaviji in ameriške papirje zamenja z jugoslovanskimi, kar je on deloma tudi storil. Agnes je bila bizi-niška ženska.

Podržaj je dalje povedal dunajski policiji, da je Agnes še živa, toda on ne ve, kje je. On upa, kadar Agnes izve, kaj se danes z njim godi, mu pride na pomoč. Naredila sta načrt, da odpotujeta takoj po poroki v Evropo, toda sprla sta se na pomolu tik pred odhodom parnika in ona ni hotela iti z njim. Podržaj je tudi rekel, da njegova poroka s Tufversonovo je bila le "zaradi usluge," kar je ona predlagala, da ne ostane stara devica in on ji je "rad ustregel."

Ko je newyorški policijski uradnik John H. Ayres, ki nadzoruje biro za izginole osebe, prečital to poročilo, ki obsega 14 na stroju pisanih pol, je izjavil, da je polno laži in kontradikcij.

Selma Tufverson, sestra izginole Agnes, je zelo huda na župana La Guardiá, ki noče dovoliti, da bi šla dva newyorška detektiva na Dunaj. Oštela je župana, da bi bilo vse drugače, če bi bila Agnes njegova sorodnica, tako se pa ne briga.

Dunaj, 30. jun.—Nadaljnje informacije, ki jih je prejela dunajska policija v aferi Ivana Podržaja, so odkrile, da se je Podržaj leta 1929 ženin v Kodanju na Danskem. Sorodniki neveste so pa pisali v Jugoslavijo za pojanila in izvedeli, da že ima ženo, nakar se je ženitev razdrila.

Dognalo se je tudi, da je Podržaj leta 1930 stopil v tujsko legijo v Franciji (vojaška organizacija) in poslan je bil v Alžir v Afriki, toda leto kasneje je desertiral in odšel na Angleško.

Izvoz srebra iz Amerike prepovedan

Washington, D. C.—Zakladni tajnik Morgenthau je zadnje dni prepovedal izvoz srebrne kovine iz Združenih držav brez dovoljenja vlade. Kazen za kršitev tega odloka je deset let zapora ali \$10,000 globe ali oboje. Majhne količine srebrnih predmetov in srebrni novci so izvzeti. S to akcijo namerava vlada ustaviti špekulacije s srebrom.

81-letna nevesta prestara za možitev!

Modesto, Cal.—"Mrs. Lydia A. Wright, stara 81 let, je prestara za možitev," je izjavil sodnik Neddham, ko je z injunkcijo prepovedal poroko. Njen ženin je star 62 let. Injunkcija proti možitvi je zahteval odvetnik, ki je legalni varuh stárke.

Governer Langer obsojen na 18 mesecev zapora

Fargo, N. Dak.—William Langer, governer Severne Dakote, je bil v petek obsojen na 18 mesecev zapora in v plačilo \$10,000 globe zaradi korupcije. Pred nekaj dnevi je bil ponovno nominiran za governerskega kandidata.

Protesti proti vojaškemu vezbanju

Berkeley, Cal.—Tukaj so se vršile velike demonstracije proti vojaškemu vezbanju dijakov na državni univerzi, v katerih so sodelovale tudi delavske grupe. Veliko števil dijakov je silno aktivnih v gibanju za odpravo prisilnega vezbanja.

Tobačni delavci izvojevali višje mezd

Reidsville, N. C.—Grožnja s stavko je pomagala, da je nadstavo delavcev pri American Tobacco Co. dobilo zvišanje mezd za deset odstotkov.

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

Sprva je bila med Caharijo in Štefanom razprtija. Nekega večera sta pretela drug drugega z zausnicami. Toda Caharija, ki je bil trezen fant in se ni zmenil za drugo, nego za svojo zabavo, se je takoj pobotal, ko mu je le-oni prijateljski ponudil vrček piva, ter se moral kmalu podrediti prišlečevi umski premoči. Tudi Levaque je bil zdaj prijaznejši in se je pogovarjal o politiki z vlačnikom, ki je imel—kakor je dejal—precej soli v glavi.

In tako je občutil med delavci odkopne zadetbe prikrito sovražnost le pri dolgem Chavalu, pa ne, kakor bi kuhala jezo drug na drugega, temveč nasprotno, celo spoprijateljila sta se; le takrat, kadar sta se šatila, sta požirala drug drugega z očmi. Katarina je bila med njima spet utrujeno, kratko dekle, ki z upognjenim hrbtom poriva svoj hunt, zmerom dobra s svojim tovarišem vlačnikom, ki ji je tudi včas priskočil na pomoč, po drugi strani pa pokorna volji svojega fanta, ki mu je pustila, da jo je javno ljubkoval. To je bilo pač sprejeto dejstvo, priznana razmerje, pred katerim je družina sama zatiskala oči, tako da je Chaval vsak večer vodil vlačnico za nasip in jo potem spremljal do domačih vrat, kjer jo je poslednjič poljubil vpičlo vse kolonije. Štefan, ki je mislil, da se je s tem sprijaznil, jo je večkrat zbadal zaradi teh sprehodov in ji za šalo govoril zabeljene besede, kakršne so pač bile v rabi med fanti in dekleti na dnu odkopov; ona pa mu je prav tako odgovarjala, ko mu je na široko pripovedovala, kaj je njen ljubimec z njo počel, a kljub temu je bila vznemirjena in je prebledevala, kadar so se oči moškega srečavale z njenimi. Oba sta se potem ozirala proč in nista večali po uro spregovorila, kakor da se sovražita zaradi reči, ki so skrite v njima in o katerih sploh ne razpravljata.

Prišla je pomlad. Ko se je vrnil Štefan nekega dne iz šaha mu je dahnil v obraz mlačen aprilski veter, dobri vonj mlade zemlje, nežnega zelenja in svežega zraka; in vsakokrat, ko je zdaj prišel iz jame, je pomlad lepše dehtela in je bilo topleje po desetih delovnih urah v večni zimi pod zemljo, v tisti vlažni temi, ki je ni nikoli nobeno poletje razpršilo. Dnevi so bili vse daljši in naposled je začel v mesecu maju hoditi na delo, ko je solnce vzhajalo, ko je rdeče nebo obisalo Voreux z zoro kakor s prahom in se je bela para dvigala vsa rožnata iz dimnikov. Ljudje niso več šklepetali od mraza, mlačen duh je vel preko daljnih planjav, visoko v zraku pa so prepevali škrjanci. Ko se je potem ob treh nenadoma solnce razžarelo, je zagorelo obzorje in se pordečila opeka pod umazano plastjo premoga. V mesecu juniju je bilo žito že visoko in se je njegovo modro zelenje odbijalo od temnega zelenja repe. Bilo je brezkončno morje, valujoče ob najrahlnejšem vetru, on pa ga je gledal dan na dan, kako se razgrinja in raste, včas presenečen, da je bilo zvečer bolj zeleno ko zjutraj. Topoli ob prekopu so si nadevali listnate perjanke. Breg je prerastla trava, cvetje je odelo travnike, življenje je vzkliko in vzkipeo iz zemlje, medtem ko je on spodaj, pod zemljo, stokal v pomanjkanju in preutrujenosti.

Ko se je zdaj Štefan zvečer hodil sprehajati, ni več plašil za nasipom zaljubljenec. Sledil je njihovim brazdam med žitom in iztikal za njihovimi ljubavnimi gnezdi, kjer se je majalo rumeneče klasje in velik rdeči mak. Caharija in Filomena sta se kot star parček vračala semkaj iz navade; mati Ožganka, ki je bila neprestano Lidiji za petami, jo je zdaj pa zdaj zalotila z Jeanlinom, oba tako zelo zarita v zemljo, da sta šele tedaj zbežala, ko ju je člo-

vek že skoraj pohodil; kar pa se tiče Mouquetke, je poležkala povsod in ni bilo moči preiti njive, da ne bi videl izginiti njene glave, medtem ko so le njene noge molele iz žita, kadar se je prekopicnila vznak. Vse to so uganjali po mili volji in mladeniču se ni zdelo to početje nič pregrešno, razen od tistih večerih, ko je srečal Katarino in Chavala. Dvakrat se jima je približal in ju videl, kako sta se pred njim skrila v žito in kako so bile nato bilke negibne in mrtve. Drugikrat, ko je hodil po ozki stezi, so se prikazale med žitom Katarine jasne oči, potem pa so v njem izginile. Tedaj se mu je brezkončna ravnina zdela premajhna; rajši je šel prebit večer v Rasseneurjevo gostilno "Pri dobri kaplji."

— Gospa Rasseneurjeva, dajte mi vrček piva... Nič, nocoj ne grem ven, noge imam vse polomljene.

Pa se je okrenil k tovarišu, ki je po navadi sedel za mizo in bil obrnjen z obrazom v zid.

— Suvarin, ali bi tudi ti enega?

— Hvala, ne bom.

Štefan se je seznanil s Suvarinom, saj sta živela tu drug kraj drugega. To je bil voreuxski strojnik in je stanoval zgoraj v opremljeni sobi poleg njegove. Imel je kakih trideset let, bil je droban, plavalas, finega obraza, obdanega z dolgimi lasmi in redko brado. Po njegovih belih, špičastih zobeh, malih ustih, malem nosu in rožnati polti je bil podoben dekletu, z blagim, svojeglavim izrazom, ki je bil divji, kadar so mu kakor blisk sivo zableščale jeklene oči. V siromašni delavski sobi je imel le zaboj papirja in knjig. Bil je Rus, nikoli ni govoril o sebi in se zmenil za bajke, ki so krožile o njem. Rudarji, zelo nezaupljivi do tujcev, so sodili po njegovih majhnih, gosposkih rokah, da je drugega stanu, in so si sprva izmišljali nekakšno pustolovščino, češ, da je nekoga umoril, pa se odteguje kazni. Ko se je jel potem tako bratski in brez ošabnosti družiti z njimi, deleč otročjem po koloniji ves drobiž iz žepa, in ko se je raznesla vest, da je političen begunec, so ga slednjič pomirjeni sprejeli medse. V tej nejasni besedi so videli nekako opravičilo celo za umor in nekako skupnost v trpljenju.

Prve tedne se je zdel Štefanu zaprt in nepriljuden. Tudi njegovo istorijo je Štefan izvedel šele kasneje. Suvarin je bil zadnji potomec neke plemiške rodbine iz tulske gubernije. V Petrogradu, kjer je študiral medicino, se je strastno navzel socializma, ki je tedaj prešinjal yso mladino, in sklenil, da se izučijo kakkega rokodelstva, da postane strojnik in pojde med ljudstvo, da ga spozna in da mu bratski pomore. S tem poslom se je zdaj preživljal, ker je moral zaradi ponesrečenega atentata na carja pobegniti: mesec dni je preživel v kleti nekega branjevca s sadjem, kjer je pod cesto polagal mine ter polnil bombe v neprestani nevarnosti, da zleti s hišo vred v zrak. Sorodniki so ga zatajili, brez denarja, kot tujec je prišel v črno knjigo francoskih delavnic, ker so ga imeli za ogleduha; tako bi bil skoraj poginil od gladi, da ga ni naposled v času, ko je primanjkovalo delovnih moči, zaposlila Montsoujska družba. Leto dni je delal tu kot dober, trezen, miren delavec, en teden je opravljal službo podnevi, drugi teden ponoči, s toliko vestnostjo, da so ga starešine postavljali drugim za zgled.

— Kaj nisi ti nikdar žejen? ga je smehljaje se vprašal Štefan.

Odgovoril mu je z blagim glasom in skoraj brez tujega naglasa:

— Zejen sem, kadar jem.

(Dalje prihodnjik.)

DVOJNIK

Napisal Albert Haig

Ko se je Ralph Sommer obudil v zavest, se je počasi vzravnal. Soba s poceni tapetami, pohištvo in zastori — vse to mu je bilo docela neznano in je še nikoli videl. Sele ko so se mu oči nekoliko privadile slabotni razsvetljavi, je opazil, da ni sam.

"Nu, velespoštovani gospod Sommer, kako vam gre?" ga je koj nato ogovoril neznanec, ki ga je očividno že delj časa opazoval s svojega stola. "Najbrže vam v glavi še brni. Toda dobro merjen udarec z vrečo peška je bil edino sredstvo, da smo vas brez dolgovnega razkladanja mogli spraviti semkaj!"

"In kje sem zdaj?" je medlo vprašal Sommer.

"Kakšnih štirideset kilometrov od New Yorka," je potrpetljivo odgovoril neznanec. "Ostali smo vam za petami vse od postaje, ko ste nocoj sedli v predmestni vlak, in smo vas potem tik pred vašo hišo na že omenjeni način pripravili do tega, da ste sedli v naš avto in se pripeljali semkaj. Sicer pa," je pomembno dodal, "smo tu že na deželi in dovolj daleč od ljudi, da se nam ni bati da bi nas kdo nadlegoval."

"To je nezasišano!" je vzklikel Sommer. "Jaz sem prokurist pri Anglo-ameriški finančni družbi in zato..."

"... zato ste tu, prijatelj," je hladno odgovoril mož na stolu. "Vaša oseba nam je le predobro znana, zakaj zadnje tedne vas sploh nismo spustili iz oči."

"Če mislite, da boste s to ugrabitvijo izsilili kakšno odkupnino, ste v veliki zmoti," je odgovoril Sommer. "Samec sem, bližnjih sorodnikov nimam in žive duše ne poznam, ki bi zaradi mene segla v žep."

"Odkupnino?" je neznanec zaničljivo odmahnil z roko. "Preveč nas podcenjujete. Morda vam bodo naši nameni postali razumljivejši, če napravim malo več luči v sobi."

Prokurist se je nemo zastrmel v svojega sobesednika, ko je vzplamenela žarnica na stropu. Nekaj na tem človeku se mu je zdelo čudno znano. Potem se mu je nenadoma utrgal krič osuplosti in Sommer je omahnil nazaj.

"Aha, zdaj ste opazili," je dobrodušno menil neznanec. "Pravi čudež, kajne?"

Prokurist je majaje z glavo opazoval neznanca na stolu in ogledoval njegov obraz in postavo. Mož, ki je sedel pred njim, mu je bil podoben kot jajce jajcu. Toda to ni bila samo

površna podobnost, ne, ta mož je bil pravi drugi Ralph Sommer. Imel je iste slivkasto zelene oči, malce širok nos in isto začenjajočo se okroglinasto trebuščka.

"Kajpada, pri bradi in laseh sem moral nekoliko popraviti," je pojasnil neznanec, skoraj kakor bi se hotel opravičiti. "Tudi vaša drža, vaše kretnje in način govorjenja so me stale mnogo opazovanja in učenja, preden so mi prišli v meso in kri. Toda zdaj, ko sem si še dovolil zamenjati z vami obleko, medtem ko ste ležali v omedleveci — zdaj sva res podobna drug drugemu ko jajce jajcu."

"Kaj naj ta istorija pomeni?" je naposled vprašal Sommer, ko se je opomogel od prvega preseenečenja.

"O, stvar je močno preprosta," mu je oni odgovoril. "Za hotelo se mi je, da bi tudi jaz postal prokurist pri Anglo-ameriški finančni družbi. Ne za zmeraj, Bog ne daj, tudi ne za delj časa, to bi mi bilo ne samo dosti predolgočasno, temveč bi počasi utegnili gospodomu ravnateljem vstati razni dvomi o mojih sposobnostih. Toda en dan bom že preстал. In en dan v vaši delovni sobi, z vašimi blagajniškimi ključi, ki sem si jih dovolil priložiti si iz vašega žepa, bo menda popolnoma zado-

sti; upam, da bom že zvečer imel toliko denarja, da me bodo minile skrbi za najbližnjo bodočnost."

"Ali bi smel tudi izvedeti, kaj mislite z menoj napraviti?" je vprašal Sommer.

"Zakaj ne! Odpravili se boste na majhno potovanje. Čez eno uro vas bo eden mojih ljudi povabil, da ga spremiti v letalu čez mejo v Mehiko; v skednju za hišo imamo imeniten majhen dvosedežnik. In v Mehiki, gospod Sommer, je dovolj zapuščenih krajev, kjer vas lahko brez skrbi izpustimo. Dva ali tri dni boste potrebovali, preden pridete od ondot spet v stik s civiliziranim svetom."

"Čudovita ideja!" se je zarogal prokurist. "Lahko si mislite, da vam bom tam pri priči poslal policijo na vrat."

"To se boste premislili," je prostodušno odvrnil neznanec. "Narobe; kakor hitro bom namreč kot prokurist Sommer s svojim plenom izginil, bo policija bržčas že drugi dan začela zasledovati nepoštenega nameščena. Mene ne bodo lovili, ker bom igraje se izpremenil svojo zunanost, da me živ krst ne bo spoznal. Če boste pa v Mehiki hoteli s svojo istorijo ugrabitvi na policijo — ali res mislite, da vam bodo le besedico verjeli? Dokazov ne boste imeli. Ne, spoštovani gospod Sommer, rekli vam bodo, da ste sami ukradli denar iz trezorja, ga spravili v Mehiko na varno in se potem vrnili s pravilico o hudobnem dvojniku. Saj to je ravno najduhovitejša točka pri vsem načrtu; ko bom s svojim denarjem izginil, se ne boste niti upali iti na policijo in jo nahujskati name. Zakaj obrnila se ne bo proti meni, temveč proti vam!"

"Prav imate," je zamišljeno priklimal Sommer. "Torej me mislite še nocoj spraviti čez mejo? Bogue, življenje res ljubi najčudovitejše šale," je končal prokurist s čudnim usmevom. "Mnogo sreče v vaši novi vlogi!"

Na videz vdan v svojo usodo je Sommer pol ure nato stopil v letalo, kamor ga je odvedel neznanec v roke svojim pajdašem.

"Dobro jutro, gospod Sommer," je pozdravil vratar Anglo-ameriške finančne družbe drugi dan gospoda, ki se je prikazal v prokuristovi obleki in nato s prijaznim odzdravom izginil v svoji pisarni. Tam je sedel ravnatelj Meuners z dvema neznanimi gospodoma za njegovo pisalno mizo; pred njim je bila cela skladišnica knjig in papirjev.

"Čedno vreme danes," je menil ljubeznivo gospod v Sommerjevi obleki, ko je obesil klobuk na običajno kljuko. "Dobro jutro vam želim, gospod ravnatelj."

Toda namestu da bi mu bil odzdravil, ga je ravnatelj Meuners pogledal s široko odprtimi očmi.

"Kaj? ... Vrnili ste se?" je naposled izdaval. "Veste kaj, to je pa že preveč ... Delate se, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo."

"Ne razumem, gospod ravnatelj," je odgovoril Sommerjev dvojniki in postalo mu je nekam neugodno. "Ali mar ni kaj v redu?"

"Da ni kaj v redu?" je ogorčeno ponovil ravnatelj Meuners, ko se mu je spet vrnil dar govora. "Ze več tednov vas imamo na sumu, da ste nam s krivimi vpisi poneverili velike zneske, in zato smo vaše knjige že delj časa ponoči skrivaj pregledovali. Skoraj četrtil milijona dolarjev ste si prilastili in jih najbrže spravili čez mejo! — Ko smo snoči to ugotovili, sem vam že hotel telefonirati na dom, da bi vas pozval na odgovor. Povedali so mi pa, da se niste vrnili, zato sem bil prepričan, da ste zbežali, in naročil, da zastražijo meje."

"Toda ... jaz res nič ne vem," je začel Sommerjev dvojniki ves bled od strahu spričo nepričakovanega preokreta.

"Molčite!" je zagrmel ravnatelj. "S predrznostjo nas ne boste presleplili. Razumeli boste, da vas moram izročiti tema dvema gospodoma s policije."

"Počakajte, za božjo voljo," je zahropel lažni prokurist. "Saj jaz nisem ..."

Utihi je, zakaj pred oči mu je stopila slika pravega Sommerja. Sommerja, ki je zdaj v Mehiki na varnem. Sommerja, ki zdaj lahko v popolnem miru uživa prisleparjene denarje. Zakaj policija, ki je dobila dozdevnega sleparja v roke, bo zdaj pravega defraudanta kajpada pustila pri miru. In živa duša ne bo verjela istorije o pustolovski ugrabitvi. Zato se je prokurist tako čudno nasmešnil, ko mu je pustolovec razlagal svoje načrte. "Življenje res ljubi najčudovitejše šale," je bil takrat dejal Sommer.

"Kaj se še obotavljate? Z nama!" ga je potisnil eden izmed detektivov pred se in mu podal klobuk in plašč. "Na ravnateljstvu boste povedali, kam ste spravili poneverjeni denar."

"Kam?" se je zasmel Sommerjev dvojniki s arditim humorjem, ko je zavil med obema detektivoma proti vratom. "Pri-sežem vam, da nimam niti pojma o tem."

OBJAVA

Malo odgovora na javno zahvalo priobčeno 15. junija t. l. v "Amer. Slovincu". Ker je katoliški list tako "resnicoljuben", da laži objavlja, resnico objaviti se pa boji, zato odgovarjam na tem mestu osebi, ki se je tako podlo in hinavsko zahvaljevala v Am. Slovincu. Povedano najbode le toliko, da kdor je resnicoljuben in kdor je zasledoval celo zadevo, tisti je prepričan kako nizka in neresnična je njena trditev v Am. Slovincu. Zadržuje naj v odgovor resnici na ljubo ta objava. Za njeno laž bode dobila pa odvezo pri spovedi.

Sosedje. (Adv.)

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. ročne konvencije se lahko naroči na list Prosveta eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni ali več članom, ki so člani ali nečlane \$6.00 za eno osebo. Ker pa člani še plačajo pri nasmentu \$1.20 za tednik, šteje k naročnin. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list Prosveta, ki bi bil rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado	\$6.00	Za Ciceru in Chicago	\$3.00
1 tednik in.....	4.00	1 tednik in.....	1.00
2 tednika in.....	3.60	2 tednika in.....	2.00
3 tednike in.....	2.40	3 tednike in.....	3.00
4 tednike in.....	1.20	4 tednike in.....	4.00
5 tednikov in.....	nič	5 tednikov in.....	5.00
Za Evropo je.....		\$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja. Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročil Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem dopisno listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvu listu Prosveta, da se to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družina.....

Naziv.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledoč. družine:

2)..... Čl. družina.....

3)..... Čl. družina.....

4)..... Čl. družina.....

5)..... Čl. družina.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA Č. S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČI V SVOJI TISKARNI

Vas pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cena umerna, zanjake dale prva vrsta.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTE

2657-59 So. Lawndale Avenue
Telefon Beckval 1964
Chicago, Ill.

Črna se dala na šale tudi v našem jeziku.